

ग्रामीण कृषी मौसम सेवा
भारत मौसम विभाग
सुविड फाउंडेशन, रिसोड
वाशिम

हवामानावर आधारित कृषि सल्ला

दिनांक : 19-11-2024

वॉशिम(महाराष्ट्र) साठी हवामान पूर्वानुमान - वर जारी :2024-11-19 (पुढील पाच दिवसांसाठी सकाळी ८:३० वाजेपर्यंत वैध)

हवामान घटक	2024-11-20	2024-11-21	2024-11-22	2024-11-23	2024-11-24
पर्जन्यमान (मिमी)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
कमाल तापमान (अं.से)	31.2	31.5	31.6	31.8	31.6
किमान तापमान (अं.से)	14.5	14.2	14.3	14.7	14.6
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	51	50	45	39	42
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (टक्के)	27	27	27	22	20
वाऱ्याचा वेग(किमी/तास)	3	4	5	5	3
वाऱ्याची दिशा(अंश)	56	71	82	109	120
मेघाच्छादन (ऑक्ट)	0	0	0	0	0

हवामान सारांश / चेतावणी:

वाशीम जिल्ह्यात भारतीय हवामान विभाग, प्रादेशिक हवामान केंद्र नागपूरच्या जिल्हास्तरीय मूल्यवर्धित अंदाजानुसार पुढील ५ दिवस आकाश स्वच्छ राहून वातावरण कोरडे राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली असून कमाल तापमान ३१.२ ते ३१.८ अंश सेल्सियस दरम्यान तर किमान तापमान १४.२ ते १४.७ अंश सेल्सियस दरम्यान राहण्याची शक्यता वर्तविण्यात आली आहे.

कृषि सल्ला:

रोपवाटकेतील वांगी, टोमाटो, फुलकोबी व पानकोबीचे ४ ते ६ आठवडे वयाची रोपांची शेतात लागवड करावी. मेथी, पालक, कोथंबीर, मुळा व गाजर याची टयाटयाने लागवड करावी. •हरभरा पिकाचे नियमित निरीक्षण करावे, शेतात मुळकुज किंवा मर रोगाचा प्रादुर्भाव ग्रस्त झाडे आढळून आल्यास ती उपटून नष्ट करावीत. ओलीत करताना पाण्याचा कार्यक्षम वापर व्हावा म्हणून सूक्ष्मसिंचन पद्धतीचा अवलंब करावा.

संक्षिप्त संदेश सल्ला:

•हरभरा पिकाचे नियमित निरीक्षण करावे, शेतात मुळकुज किंवा मर रोगाचा प्रादुर्भाव ग्रस्त झाडे आढळून आल्यास ती उपटून नष्ट करावीत.

पिक निहाय सल्ला:

पिक	पिक निहाय सल्ला
कपाशी	• परिपक्व व पूर्ण उमललेल्या बोंडातील कापूस वेचणी करावा. अपरिपक्व व अर्धवट उमललेल्या बोंडातील कापसात पाण्याचे प्रमाण जास्त असते. त्यामुळे अशा बोंडातील कापूस वेचून तसाच साठविल्यास रुईला पिवळसरपणा येतो. प्रत्येक वेचणीनंतर कापूस सावलीत वाळवून नंतरच साठवावा. कापूस मोकळी हवा असलेल्या ठिकाणी साठवावा. ओलसर जागेत साठवणूक केल्यास कापसाला पिवळसरपणा येतो, त्यामुळे रुई आणि धाग्याची प्रत खालावते.

पिक	पिक निहाय सल्ला
तूर	•तूर पिकामध्ये फुलगळ रोखण्यासाठी नॅपथॅलीक ऍसिटीक ऍसिड (एनएए) ४.५ टक्के एस.एल.४.४ मिली प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून स्वच्छ वातावरणात फवारणी करावी. • तूर पिकात शेंगा पोखरणान्या अळीच्या व्यवस्थापनाकरीता आर्थिक नुकसानीची पातळी लक्षात घेऊन इंडोक्झीकार्ब १५.८ टक्के ईसी ६.६ मिली किंवा लॅमडा सायहॅलोथ्रीन ५ टक्के प्रवाही १० मिली किंवा इमामेक्टीन बेन्झोएट ५ टक्के एसजी ४.४ ग्राम प्रति १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
करंडई	•करंडई पिकाला गरज पडल्यास संरक्षित ओलीत करावे. पीक तन विरहीत ठेवावे. •करंडई पिकाच्या अधिक उत्पादनासाठी पिकाला संरक्षित ओलीत द्यावे. एक सिंचन सोय उपलब्ध असल्यास ५० दिवसांनी, दोन सिंचन सोय उपलब्ध असल्यास ३० आणि ५० दिवसांनी तसेच तीन सिंचन सोय उपलब्ध असल्यास ३०, ५० व ६५ दिवसाच्या पिक अवस्थेत पिकाला संरक्षित ओलीत द्यावे.
ज्वारी	ज्वारी पिकात पेरणी नंतर १५ ते २० दिवसांनी पहिली कोळपणी करावी. पेरणी नंतर २५ ते ३० दिवसांनी संरक्षित ओलीत द्यावे. रबी ज्वारी पिकाची पेरणी करून ३० दिवस झाले असल्यास राहिलेली नत्राची अर्धी मात्रा ८७ किलो युरिया प्रती हेक्टर द्यावा.
हरभरा	•वेळेवर पेरलेल्या हरभरा पिकामध्ये आंतरमशागत करून पिक तणमुक्त ठेवावे. पाण्याची उपलब्धता असल्यास आवश्यकता असल्यास पिकाला संरक्षित ओलीत करावे. •हरभरा पिकाचे नियमित निरीक्षण करावे, शेतात मुळकुज किंवा मर रोगाचा प्रादुर्भाव ग्रस्त झाडे आढळून आल्यास ती उपटून नष्ट करावीत.
गहू	•वेळेवर पेरणी केलेल्या गहू पिकामध्ये पेरणी नंतर २०-२५ दिवसांनी (मुकुट मुळे वाढ अवस्था) ओलिताच्या वेळी युरिया खत ५० किलो प्रती हेक्टर द्यावे. •गहू पिकात रुंद पानाच्या तणाचे व्यवस्थापनासाठी मेटासल्फुरोन मेथाइल या तण नाशकाची प्रती हेक्टर ४ ग्राम क्रियाशील घटक किंवा ५०० लिटर पाण्यात मिसळून पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी फवारणी करावी. गहू पिकास पेरणीनंतर १८ ते २० दिवसानंतर मुकुट मुळे फुटण्याच्या अवस्थेत पहिले पाणी द्यावे. या अवस्थेत पाण्याचा ताण बसल्यास ३३ टक्के पर्यंत उत्पादनात घट येऊ शकते.
गहू	•उशिरा गहू पेरणीसाठी बागायती गव्हाची पीडीकेव्ही सरदार (एकेएडब्ल्यू ४२१०-६), एकेएडब्ल्यू ४६२७, एकेडब्ल्यू १०७१ एकेडब्ल्यू ३८१ एचआय -९७७ या शिफारस केलेल्या वाणाची निवड करून १५ नोव्हेंबर ते १५ डिसेंबर पर्यंत पेरणी करावी. •बियाण्यास व्हीटावेक्स २.५ ग्राम प्रती किलो तसेच अझोटोबेक्टर आणि पीएसबी २५ ग्राम प्रती किलो बियाण्यास बीज प्रक्रिया करावी. •बागायती उशिरा पेरणीसाठी ८० किलो नत्र, ४० किलो स्फुरद व ४० किलो पालाश या प्रमाणात रासायनिक खतांची मात्रा द्यावी. बागायती उशिरा पेरणीसाठी नत्राची अर्धी मात्रा तसेच संपूर्ण स्फुरद आणि पालाश पेरणीच्या वेळी द्यावे व उरलेली नत्राची अर्धी मात्रा पहिल्या पाण्याचे पाळीच्या वेळी (१८ ते २० दिवसानंतर) द्यावी

फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला:

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
पेरू	काढणीस तयार झालेल्या पेरू फळांची काढणी करून घ्यावी. तसेच खाली पडलेली रोगग्रस्त व कीडग्रस्त फळे गोळा करून नष्ट करावीत. फळ माशीच्या व्यवस्थापनासाठी बागेत प्रती एकरी ५ कामगंध सापळे लावावेत. नवीन लागवड केलेल्या पेरू रोपांची जमिनीपासून ४५ ते ६० सेंमी अंतरावर छाटणी करून घ्यावी.
हळद	•हळद पिकाला पाण्याचा ताण बसू नये म्हणून दर ८-१० दिवसांनी ओलीत करावे. जमिनीच्यामगदुराप्रमाणे किंवा पिकाच्या गरजेनुसार हा कालावधी कमी जास्त करावा. •उघडे पडलेले कंद मातीने झाकून घ्यावेत. वेळेवर हळद पिकास मातीची भर द्यावी. •सध्या बऱ्याच ठिकाणी ढगाळ वातावरणामुळे हळदीवर करपा, पानावरील ठिपके प्रादुर्भाव दिसून येत आहे. हळदीवरील पानावरील ठिपके आणि करपा याच्या व्यवस्थापनासाठी कार्बेन्डेंझीम ५० टक्के ४०० ग्रॅम किंवा मॅन्कोझेब ७५ टक्के ५०० ग्रॅम किंवा कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ५० टक्के ५०० ग्रॅम प्रती एकर पावसाची उघाड पाहून फवारणी करावी.
संत्रा	•तन व्यवस्थापन करून बाग स्वच्छ ठेवावी. झाडाच्या बुंध्याजवळची जमीन भुसभुशीत करावी. एक वर्ष वयाच्या झाडांना १०८ ग्राम युरिया आणि ४५ ग्राम म्युरेट ऑफ पोटॅश द्यावे. दोन वर्ष वयाच्या झाडांना दुप्पट, तीन वर्ष वयाच्या झाडांना तिप्पट तर चार वर्ष वयाच्या झाडांना चौपट खताची मात्रा द्यावी. खत देताना नेहमी जमीन हि वाफसा अवस्थेत असल्याची काळजी घ्यावी जेणेकरून पिकास दिलेल्या खताची बचत होईल. •कोळी किडीचा प्रादुर्भाव असल्यास आणि आर्थिक नुकसानीची पातळी गाठली असल्यास डायकोफॉल २ मिली किंवा प्रोपारगार्ड १ मिली किंवा इथिओन २ मिली किंवा पाण्यात विरघळणारे गंधक ३ ग्राम प्रती लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. आवश्यकता भासल्यास १५ दिवसाच्या अंतराने वरील कीटकनाशक आलटून पालटून दुसरी फवारणी करावी.

फळे आणि भाजीपाला पिक	फळे आणि भाजीपाला पिक निहाय सल्ला
कांदा	•कांदा बिजोत्पादनातील कांदा बेण्याची लागवड करण्यापूर्वी कांदा बेणे बुरशीनाशकच्या मिश्रणात बुडवून लागवड करावी.
मिरची	•भाजीपाला पिकास तापमान वाढल्याने पिकाला गरजेनुसार पाणी देण्याची व्यवस्था करावी. •मिरची पिकात फळकुज, फांद्या वाळणे किंवा फळांवरील डाग आढळून आल्यास रोगग्रस्त शेंडे खुडून टाकावेत व नंतर मॅन्कोझेब २५ ग्रॅम किंवा डायफेनकोनेझोल ५ मिली प्रती१० लिटर पाण्यात मिसळून दर १५ दिवसांच्या अंतराने३-४ फवारण्याकराव्या.
वांगे	•वांग्याचे रोपे ४ ते ६ आठवड्याचे झाले असल्यास वांगी रोपांची पुनर्लागवड डायमिथोयट १ मि.ली.+आक्रोमायसीन ०.५ ग्रॅम प्रती लिटर पाण्याचा द्रावणात रोपे ५ मिनिटे बुडवून सरी वरंबा पद्धतीने ७५ x ६० सेमी किंवा ७५ x ७५ सेमी अंतराने करावी. • प्रती हेक्टरी ६० किलो नत्र अधिक ५० किलो स्फुरद द्यावे त्यापैकी अर्धा नत्र व पूर्ण स्फुरद लागवडी सोबत द्यावे राहिलेला अर्धा नत्र लागवडीनंतर ३० दिवसाने द्यावे व लगेच पाणी सोडावे.
टोमॅटो	• टोमॅटो पिकाचे रोपे ४ ते ६ आठवड्याचे झाले असल्यास रोपांची पुनर्लागवड सरी वरंबा पद्धतीने ६० x ६० सेमी किंवा ७५ x ६० सेमी अंतराने करावी. • प्रती हेक्टरी ७५ ते १०० किलो नत्र व ६० किलो स्फुरद व ५० किलो पोत्याश द्यावे व त्यापैकी अर्धा नत्र पूर्ण स्फुरद व पालाश लागवडी सोबत द्यावे राहिलेला अर्धा नत्र लागवडीनंतर ३० दिवसाने द्यावे व लगेच पाणी सोडावे.

पशुधन विषयक निहाय सल्ला:

पशुधन विषयक	पशुधन विषयक निहाय सल्ला
गाय	• जनावरांना पायखुरी – तोंडखुरी रोग प्रतिबंधक लसीकरण पशुवैद्यकीय सल्लानुसार करावे. • बाह्य त्वचेचे परजीवी काढून टाकण्यासाठी आणि शेतातील प्राण्यांमध्ये दुय्यम संसर्ग टाळण्यासाठी स्कॅचिंग ब्रश वापरकरावा. बाह्य परजीवी संसर्गाचा धोका कमी करण्यासाठी पशुधन गोठा स्वच्छ ठेवा. • तापमानात घट होत असल्याने नुकतेच जन्मलेल्या व दुभत्या जनावरांची काळजी घावी.
बकरा किंवा बकरी	हिवाळ्यातील थंडीमुळे शेव्यांना न्युमोनिया हा आजार होऊ शकतो.त्यामुळे त्यांच्या शरीराचे तापमान वाढते व त्यांचे खाणे –पिणे कमी होते. यासाठी शेव्यांचे थंडीपासून संरक्षण करावे.

कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला:

कुकुटपालन विषयक	कुकुटपालन विषयक निहाय सल्ला
पक्षी	कुकुटपालनामध्ये थंडीच्या दिवसात पक्षांना उबेची आवश्यकता जास्त असते म्हणून पिवळ्या प्रकाशाच्या बल्बची संख्या किंवा आवश्यकतेनुसार जमीनीपासून उंची बदलवत रहावी तसेच शेडला गोणपाट/पोत्यांचे पडदे लावून थंडीपासून संरक्षण करावे.

इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला:

इतर (माती / जमीन तयार करणे)	इतर (माती / जमीन तयार करणे) निहाय सल्ला
सामान्य सल्ला	हवामान आधारित कृषी सल्ला पत्रिकेमध्ये नमूद तारखांची वैधता हि नमूद तारखेच्या मागील दिवसाच्या सकाळी ०८:३० वाजेपासून नमूद तारखेच्या सकाळी ०८:३० वाजेपर्यंत असेल, याची नोंद घ्यावी.